

Protokół

z VII posiedzenia Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Polski,
które odbyło się w dniu 11 grudnia 2002 roku.

Posiedzenie odbyło się w gmachu Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii przy ul. Wspólnej 2 w Warszawie. W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Komisji – według załączonej listy obecności (zał. 1.).

Obrady prowadził dr Maksymilian Skotnicki, przewodniczący Komisji.

Obrady odbywały się według następującego porządku dnia:

1. Zagajenie Przewodniczącego
2. Przyjęcie protokołu z poprzednich posiedzeń
3. Omówienie uwag zgłoszonych przez MSZ dotyczących nazw państw –
S. Kaciszczenko
4. Informacja na temat stanu prac nad „Nazewnictwem geograficznym świata” –
M. Skotnicki
5. Zatwierdzenie wykazu nazw geograficznych dotyczących Australii i Oceanii –
M. Zych
6. Wolne wnioski

Ad. 1. Posiedzenie komisji otworzył Przewodniczący dr M. Skotnicki witając wszystkich przybyłych. Przedstawiony został nowy członek Komisji Pan Marek Makowski, który, jako przedstawiciel Ministerstwa Spraw Zagranicznych, zastąpi Panią Bogumiłę Więcław oddelegowaną na placówkę zagraniczną.

Ad. 2. A. Czerny i M. Zych zgłosili zastrzeżenia do treści protokołu z piątego posiedzenia Komisji, dostarczonego wszystkim członkom Komisji wraz z materiałami na trzecie posiedzenie. Zastrzeżenia dotyczyły punktu 3 protokołu z V posiedzenia. W akapicie dotyczącym dziewięciu drobnych posiadłości amerykańskich Komisja podjęła decyzję sprzeczną z decyzjami wcześniejszymi. Przewodniczący zaproponował, by tę poprawkę

protokołu odłożyć na później, gdyż dotyczy ona nazw terytoriów i będzie można ją jeszcze raz głosować razem z omawianiem uwag nadesłanych przez MSZ.

Po zaakceptowaniu wniosku zgłoszonego przez Przewodniczącego protokół z czwartego, piątego i szóstego posiedzenia Komisji został jednogłośnie przyjęty.

Ad. 3. S. Kacyszczenko omówiła uwagi Ministerstwa Spraw Zagranicznych do „Wykazu nazw państw świata...” zamieszczone na liście „*Spis rozbieżności listy państw świata i ich stolic z wykazem prowadzonym przez MSZ*”. Spis ten (zał. 2) został dostarczony wszystkim członkom Komisji przed posiedzeniem.

Uwagi nadesłane przez MSZ można podzielić na dwie grupy. Pierwszą stanowią różnice w nazwach stolic – czasem MSZ używa endonimu a nie egzonimu; w spisie MSZ pojawiają się również drobne literówki w nazwach stolic oraz przestarzałe formy nazw. Nie są to jednak rozbieżności, które wymagają dyskusji w ramach Komisji.

Drugą grupę stanowią nazwy państw zarówno w formie skróconej, jak i pełnej. Ponieważ w tym przypadku chodziło już o konkretne formy polskich nazw państw, Komisja zajęła się po kolei każdą z nich. Na wstępie B. Więclaw zaznaczyła, że MSZ nie może stosować niektórych nazw przyjętych przez Komisję, gdyż ze względu na umowy i ustalenia międzynarodowe zobligowane jest do używania innych form. D. Kalisiewicz stwierdził natomiast, iż mogą w takim razie istnieć rozbieżności pomiędzy nazwami proponowanymi przez Komisję, a tymi stosowanymi przez MSZ.

Dyskutując każdą z nazw zakwestionowanych przez MSZ Komisja postanowiła:

- zachować nazwę Republika Azerbejdżanu (MSZ wycofał się z proponowanej przez siebie nazwy Republika Azerbejdżańska) (przyjęto przez aklamację)
- zmienić nazwę Państwo Bahrajnu na Królestwo Bahrajnu, zmiana ta wynika ze zmiany oficjalnej nazwy tego państwa (przyjęto przez aklamację)
- zachować nazwę Republika Białorusi (przyjęto przez aklamację)
- zachować nazwę Birma i Związek Birmański (przyjęto przez aklamację)
- zachować nazwę Państwo Brunei Darussalam (przyjęto przez aklamację)
- zmienić na zgodne z zasadami języka polskiego nazwy tych krajów, które w wersji dłuższej mają dwuwyzrazową formę „Państwo” + nazwa w dopełniaczu na formę „Państwo” + nazwa w mianowniku. W ten sposób zamieniono nazwę Państwo Kuwejtu na Państwo Kuwejt, Państwo Kataru na Państwo Katar, Państwo Erytrei na Państwo Erytrea. Za wprowadzeniem tych zmian głosowało 13 członków Komisji, przeciw 2, nikt się nie wstrzymał. Należy

tu przypomnieć, że już wcześniej Komisja zmieniła nazwę Państwo Izraela na Państwo Izrael.

- zachować nazwę Holandia (przyjęto przez aklamację)
- wstrzymać się z decyzją o zmianie nazwy Republika Iracka na Republika Iraku na dokładniejsze wyjaśnienie ze strony MSZ tej kwestii, gdyż niektóre źródła podają, że państwo to zmieniło nazwę, a inne o tym fakcie nie wspominają
- zachować nazwę Korea Południowa (przyjęto przez aklamację)
- zachować nazwę Korea Północna (przyjęto przez aklamację)
- zachować nazwę Wielka Arabska Libijska Dżamahirija Ludowo-Socjalistyczna (przyjęto przez aklamację)
- zachować nazwę Republika Macedonii (przyjęto przez aklamację)
- zachować nazwę Królestwo Marokańskie (przyjęto przez aklamację)
- zachować nazwę Islamska Republika Mauretańska (przyjęto przez aklamację)
- zachować nazwę Republika Mauritiusu (przyjęto przez aklamację)
- zachować nazwę Mołdawia i Republika Mołdawii (przyjęto przez aklamację)
- zmienić nazwę Federacyjna Republika Nigerii na Federalna Republika Nigerii, gdyż tak brzmi poprawne tłumaczenie nazwy tego państwa (6 członków Komisji za, 5 przeciw, 2 wstrzymało się)
- zachować nazwę Rwanda i Republika Rwandyjska (przyjęto przez aklamację)
- zachować nazwę Demokratyczna Socjalistyczna Republika Sri Lanki (przyjęto przez aklamację)
- zachować nazwę Arabska Republika Syryjska (przyjęto przez aklamację)
- zachować nazwę Republika Trynidadu i Tobago (przyjęto przez aklamację)
- zachować nazwę Wyspy Świętego Tomasza i Książęca i Demokratyczna Republika Wysp Świętego Tomasza i Książęcej (przyjęto przez aklamację)
- zachować nazwę Republika Turcji (przyjęto przez aklamację)
- zachować nazwę Państwo Zjednoczonych Emiratów Arabskich (przyjęto przez aklamację)
- zachować nazwę Wybrzeże Kości Słoniowej i Republika Wybrzeża Kości Słoniowej (przyjęto przez aklamację)

Komisja postanowiła również, aby w wykazie państw świata dla tych nazw, co do których MSZ w dalszym ciągu ma zastrzeżenia, dodać przypisy, w których podane będzie brzmienie danej nazwy wg MSZ. Przypisy do kwestionowanych nazw ma dostarczyć MSZ.

W związku z ustaleniem długiej formy oficjalnej nazwy nowopowstałego państwa Timor Wschodni Komisja zaakceptowała propozycję MSZ, aby jej polski odpowiednik brzmiał Demokratyczna Republika Timoru Wschodniego. Podobnie w związku ze zmianą długiej formy nazwy Komorów zatwierdzono zaproponowaną przez MSZ nazwę Związek Komorów, dla uprzednio stosowanej nazwy Federalna Islamska Republika Komorów.

Jeszcze raz podjęto próbę ustalenia nazw dziewięciu drobnych posiadłości amerykańskich. Dotychczas polskie formy miały tylko cztery z nich. Na poprzednich posiedzeniach Komisja niekonsekwentnie raz przyjęła polskie formy dla pozostałych pięciu posiadłości, by następnie stwierdzić, że żadna z dziewięciu posiadłości nie ma polskiej formy nazewnicznej. To drugie ustalenie stało również w sprzeczności z przyjętą przez Komisję zasadą, aby ponownie nie zmieniać już raz przyjętych zmian nazw. W celu rozwikłania tego zamieszania postanowiono raz jeszcze dyskutować od początku nazwy tych terytoriów. Pod głosowanie poddano dwie propozycje: 1. aby te terytoria miały tylko nazwy angielskie, czyli: *Baker Island, Howland Island, Jarvis Island, Johnston Atoll, Kingman Reef, Midway Islands, Navassa Island, Palmyra Atoll* oraz *Wake Island*; 2. aby istniały ich wersje polskie polegające na skróceniu nazwy, czyli: *Baker, Howland, Jarvis, Johnston, Kingman, Midway, Navassa, Palmyra* oraz *Wake*. Komisja jednogłośnie (16 za) przyjęła tę drugą propozycję. A. Czerny dodatkowo zaproponował, żeby dla *Midway* przyjąć również długą formę nazwy *Wyspy Midway*. Propozycję tę przyjęto 11 głosami za, 0 przeciw i 5 wstrzymującymi się.

Na zakończenie dyskusji dotyczącej uwag zgłoszonych przez MSZ Przewodniczący wyraził wielkie uznanie i złożył podziękowanie (przesłane już poprzednio pisemnie) za tak duży wkład pracy, świadczący o wyraźnym zaangażowaniu MSZ w działalność Komisji. To zaangażowanie jest dla niej niezwykle cenne i chociaż w ustaleniach brzmienia niektórych nazw mogą być rozbieżności, to jednak np. żadne skreślenia czy przypisy dokonywane w publikacjach Komisji, a mające wydzźwięk polityczny, nigdy nie będą odbiegać od stanowiska MSZ. Przewodniczący zapewnił, że takie stanowisko będzie przestrzegane.

Ad. 4. Przewodniczący Komisji M. Skotnicki przekazał, że zebrano już około 75% nazw, jakie mają zostać opublikowane w polskim nazewnictwie geograficznym świata. Poinformował również, że regularnie spotyka się grupa geografów – członków Komisji, która

na bieżąco omawia przekazywane przez autorów opracowania nazw dla poszczególnych państw.

Ad. 5. M. Zych przedstawił opracowany przez siebie wykaz nazw z obszaru Australii i Oceanii. Wykaz zawiera około 1400 nazw z obszarów wszystkich państw i terytoriów zależnych tego regionu oraz z trzech terytoriów australijskich z obszaru Oceanu Indyjskiego i drobnych wysp będących częściami Chile i Japonii, a geograficznie zaliczanych do Oceanii. Wykaz ten w postaci wydruku został dostarczony przed posiedzeniem Komisji wszystkim jej członkom, tak aby mogli się z nim zapoznać i wnieść do niego swoje uwagi.

Na początku w dyskusji głos zabrał A. Markowski, który stwierdził, że zgodnie z zasadami języka polskiego we wszystkich nazwach geograficznych (poza nazwami jednostek politycznych, jednostek administracyjnych i miast), które mają postać „termin rodzajowy + nazwa w mianowniku” termin rodzajowy powinien być pisany małą literą. Tak więc poprawnymi formami są: Nowa Georgia, Arafura, Fidzi, Koro, Timor, Jork (przylądek), Jork (półwysep), Karpentaria (a nie: Cieśnina Nowa Georgia, Morze Arafura, Morze Fidzi, Morze Koro, Morze Timor, Przylądek Jork, Półwysep Jork, Zatoka Karpentaria). Wyjątek stanowią tu mapy, na których zwyczajowo nazwy te umieszcza się z terminem rodzajowym pisanym wielką literą.

D. Kalisiewicz proponował, aby przy wszystkich nazwach zawierających termin rodzajowy podawać formy krótkie, jeżeli dopuszcza to żywy język, np. Murray River i Murray, Lake Eyre i Eyre, itp. Propozycja ta nie została zaakceptowana, gdyż wykaz ma zawierać nazwy w formach poprawnych, a to, czy w języku polskim można używać dla danej nazwy jej formy skróconej, jest bardzo subiektywne i niemożliwe do jednoznacznego ustalenia. Poza tym wymagałoby to ogromu pracy włożonej w analizowanie niemal każdej nazwy geograficznej.

D. Kalisiewicz proponował również, aby wśród nazw szczególnych nie podawać nazw znanych budynków i budowli. Komisja przychyliła się do tej propozycji z zastrzeżeniem, że należy podawać nazwy budynków, jeżeli posiadają one swoje egzonimy, oraz należy podawać nazwy tychże obiektów, jeżeli są one zapisywane alfabetami niełacińskimi.

Następnie przedyskutowano wprowadzone w wykazie zmiany egzonimów:

- dodano egzonim Ocean Południowy (przez aklamację)
- usunięto egzonim Nizina Środkowoaustralijska (6 za, 2 przeciw, 8 wstrzymało się)

- usunięto egzonim Wyżyna Zachodnioaustralijaska (6 za, 2 przeciw, 8 wstrzymało się)
- dodano egzonim Góra Strzeleckiego dla góry w australijskim stanie Nowa Południowa Walia (przez aklamację)
- zamieniono egzonim Góra Strzeleckiego na Szczyty Strzeleckiego dla szczytów w australijskim stanie Tasmania (14 za, 0 przeciw, 2 wstrzymało się)
- dodano egzonim Pustynia Strzeleckiego (przez aklamację)
- dodano egzonim Basen Południowo-Zachodni (przez aklamację)
- dodano egzonim Basen Północno-Zachodni (przez aklamację)
- dodano egzonim Basen Pustynny (przez aklamację)
- dodano egzonim Wielki Basen Artezyjski (przez aklamację)
- dodano egzonim Park Narodowy Pustyni Simpsona (przez aklamację)
- dodano egzonim Park Narodowy Strzeleckiego (przez aklamację)
- dodano egzonim Wyspa Bożego Narodzenia, który Komisja zaleciła stosować jako drugą nazwę obok nowej nazwy tej wyspy – Kiritimati (11 za, 0 przeciw, 5 wstrzymało się)
- zamieniono egzonim Góry Owen Stanleya na Góry Owena Stanleya (14 za, 0 przeciw, 2 wstrzymało się)
- dodano egzonim Góra Wilhelma (przez aklamację)
- usunięto egzonim Wyspy Zachodnie (przez aklamację)
- dodano egzonim Południowe Wyspy Cooka (przez aklamację)
- dodano egzonim Północne Wyspy Cooka (przez aklamację)
- dodano egzonim Północna Wyspa Keelinga (przez aklamację)
- dodano egzonim Południowe Wyspy Keelinga (przez aklamację)
- dodano egzonim Wyspy Keelinga, jako drugi egzonim dla Wysp Kokosowych (przez aklamację)

Komisja ustaliła też, że przyjmie się nazwy języków *tok pisin* i *język Wysp Marshalla*, dla oficjalnych języków Papui-Nowej Gwinei i Wysp Marshalla.

Ad. 6. Przewodniczący M. Skotnicki w swoim piśmie przekazanym wszystkim członkom Komisji przed posiedzeniem (tekst w załączeniu) zwrócił uwagę na stosowanie przymiotników „kazachski” i „kazaski”. Formę kazaski uznał za wątpliwą i zaproponował jej zlikwidowanie. Komisja głosowała nad czterema propozycjami: zachowania formy „kazaski”

(0 za), przywrócenia formy „kazachski” (7 za), zalecenia form „kazachski lub kazaski” (8 za), zalecenia form „kazaski lub kazachski” (0 za). Przyjęto zatem trzecią propozycję.

Wstępnie ustalono, że następne posiedzenie Komisji odbędzie się 12 lutego 2003 roku.

Na tym posiedzenie zakończono.

Protokółował:

mgr Maciej Zych

Sekretarz Komisji

mgr Izabella Krauze-Tomczyk

Przewodniczący Komisji

dr Maksymilian Skotnicki